

โครงการการศึกษาความรอบรู้เฉพาะเรื่อง
(Senior Project)

เรื่อง

การออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานเพื่อส่งเสริม
ศิลปะไทยผ่านหนังสือระบายสี

นางสาวชุติกาญจน์ จันทร์สุวรรณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
ปีการศึกษา 2565

ชุดิกายุจน์ จันทรสุวรรณ 2565 : โครงการการศึกษาความรอบรู้เฉพาะเรื่อง
เรื่อง การออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานเพื่อส่งเสริมศิลปะไทยผ่านหนังสือระบายสี
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ฉัตรเดช พรหมคช
ผู้เชี่ยวชาญ : นายภาณุพันธุ์ ตะลันกุล
ผู้ปกครอง : นางปิยะรัตน์ วงศ์ประภาส

บทคัดย่อ

โครงการการศึกษาความรอบรู้เฉพาะเรื่อง เรื่องการออกแบบลายไทยประยุกต์ ในเชิงผสมผสานเพื่อส่งเสริมศิลปะไทยผ่านหนังสือระบายสี มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานในรูปแบบหนังสือภาพลายไทย (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการใช้หนังสือภาพลายไทยที่มีลายไทยประยุกต์เชิงผสมผสานที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ผู้ศึกษาทำการออกแบบลายไทยประยุกต์ จำนวน 3 กลุ่ม แล้วจัดทำเป็นหนังสือภาพลายไทย จัดทำเป็นรูปเล่ม เผยแพร่ใน Amazon.com และนำหนังสือไปให้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 36 คน ใช้เพื่อสำรวจความพึงพอใจวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา พบว่า (1) ลายไทยที่ออกแบบ มี 3 ลาย คือ ลายพุ่มประยุกต์ ลายประจำยามประยุกต์ และลายกนกประยุกต์ สามารถจัดทำเป็นรูปเล่มมีทั้งหมด 75 หน้า มีทั้งหมด 36 ลวดลายประกอบด้วย ลายพุ่มประยุกต์ 1 รูป ลายประจำยามประยุกต์ 17 รูป ลายกนกประยุกต์ 4 รูป ลายประจำยามประยุกต์ผสมแมนดาลา 13 รูป และแมนดาลา 1 รูป และส่งเสริมให้เกิดการแพร่หลายของการใช้ลายไทยประยุกต์ โดยจำหน่ายในช่องทาง Amazon.com โดยมียอดจำหน่ายจำนวน 60 เล่ม (2) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจการใช้หนังสือภาพลายไทย ผู้ใช้งานหนังสือภาพลายไทยมีความพึงพอใจมากที่สุดในทุกประเด็นการสำรวจ ได้แก่ การประยุกต์ใช้รูปปลา และใบไม้ทำให้ลายไทยมีความน่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100 ความพึงพอใจในการใช้งานหนังสือภาพลายไทยระบายสี และเกิดสมาธิและจดจ่อระหว่างการระบายสี ค่าเฉลี่ย 4.92 คิดเป็นร้อยละ 91.67 ก่อให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ย 4.83 คิดเป็นร้อยละ 83.33 และเกิดความผ่อนคลายจากการระบายสี ค่าเฉลี่ย 4.67 คิดเป็นร้อยละ 66.67

สารบัญ

	หน้า
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
ขอบเขตการศึกษา	1
แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	1
แนวคิดลายไทยยุคมิลเลนเนียลส์	1
แนวคิดแมนดาลา	2
รูปแบบวิธีการศึกษา	2
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	3
การเก็บรวบรวมข้อมูล	3
การวิเคราะห์ข้อมูล	3
ผลการศึกษา	4
สะท้อนความคิด	8
บรรณานุกรม	9
ภาคผนวก	10

หลักการและเหตุผล

ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะและความออกแบบเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะทั้งสองส่วนมีส่วนร่วมที่มีความคล้ายคลึง ทั้งความสวยงาม รูปแบบ และการใช้ประโยชน์ การออกแบบมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างจุดรวมของศิลปะ และการออกแบบ (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2565) อันมีบริบทการพัฒนาทั้งทางสังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ปรัชญา และทฤษฎีทางศิลปะ

งานศิลปะของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลายไทย ความเป็นเอกลักษณ์ งดงาม และอ่อนช้อย พบเห็นได้ในผลงานศิลปะต่าง ๆ ของไทย อาทิ จิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถวัด ลวดลายบนผืนผ้าไหม ลวดลายแกะสลักประดับในพระราชวังหรืออาคารบ้านเรือน (กิตติพงษ์ ต่อสวย, ม.ป.ป.) ซึ่งหลายส่วนมีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ที่เกี่ยวพันกับความศักดิ์สิทธิ์ เทพเจ้า ความสวยงาม และธรรมชาติ

ลวดลายไทยเหล่านี้ได้ดัดแปลงมาจากรูปทรงของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ เช่น ดอกบัว ใบไม้ เปลวไฟ และควนรูป การสืบงานงานไทยที่จับต้องอาจจะมีการพัฒนาลายที่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้คนรุ่นใหม่มีความสนใจและเห็นคุณค่าในงานศิลปะของไทย (บุญญานันท์ กาญจนกิจ, 2562) สำหรับผู้ออกแบบเมื่อมองลวดลายไทยจะรู้สึกคล้ายกำลังมองภาพเคลื่อนไหว เปรียบเสมือนปลาที่กำลังแหวกว่ายในสายน้ำ ผลงานการออกแบบลายไทยประยุกต์ในครั้งนี้ ผู้ออกแบบจึงเลือกใช้ปลาเป็นตัวหลักในการสร้างสรรค์ลายไทยในอีกรูปแบบหนึ่ง พร้อมสอดแทรกใบไม้ ให้ความรู้สึกสงบ ก่อเกิดความสมดุลของรูปจากการผสมผสานความเคลื่อนไหวและความนิ่งสงบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สืบสาน และเผยแพร่ลายไทยให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ช่วยให้เด็กและวัยรุ่นสนใจและเข้าถึงลายไทยได้มากขึ้น พร้อมนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงศิลปะบำบัด ช่วยในการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานในรูปแบบหนังสือภาพลายไทย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการใช้หนังสือภาพลายไทยที่มีลายไทยประยุกต์เชิงผสมผสานที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถสร้างหนังสือระบายสีตามแนวคิดเพื่อสามารถเผยแพร่แก่สาธารณะได้
2. ผู้ที่ใช้หนังสือระบายสีมีความผ่อนคลายจากการใช้งาน

ขอบเขตการศึกษา

1. ลายไทยประยุกต์ตามแนวคิดลายไทยยุคมิลเลนเนียลส์นำเสนอในรูปแบบฝูงปลา ซึ่งมีการผสมแนวคิดแมนดาลาเข้าไป
2. ความพึงพอใจที่ใช้สอบถามในครั้งนี้มี 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้งานสมุดภาพระบายสี 2) เกิดความผ่อนคลายจากการระบายสี 3) เกิดสมาธิและจดจ่อระหว่างการระบายสี 4) เกิดให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ 5) การประยุกต์ใช้รูปปลา และใบไม้ทำให้ลายไทยมีความน่าสนใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ลายไทยประยุกต์เชิงผสมผสาน หมายถึง การออกแบบลายไทย โดยใช้โครงสร้างลายไทย แทนที่โดยใช้ปลา ใบไม้

หนังสือระบายสี หมายถึง หนังสือรวมภาพผลงานที่ผู้ศึกษาออกแบบลายไทยประยุกต์ ประกอบด้วย ลายประจายามประยุกต์ ลายประจายามประยุกต์ผสมแมนดาลา ลายกนกประยุกต์ ลายพุ่มประยุกต์ และแมนดาลา

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิดทางศิลปะต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใส่ลงในผลงาน จากนั้นจึง เลือกแนวคิดรวมทั้งสิ้น 2 แนวคิด ประกอบด้วย

1. แนวคิดลายไทยยุคมิลเลนเนียลส์

ผู้ศึกษาเลือกใช้แนวคิดการออกแบบลายไทยยุคมิลเลนเนียลส์ ของคุณกชวิช บุรณภิญโญ (บุญญานันท์ กาญจนกิจ, 2562: ออนไลน์) ที่นำเสนอแนวคิดในการวาดลายไทยโดยใช้รูปสัตว์แทนที่ ลวดลายไทยภายใน อันเป็นศิลปะเชิงสร้างสรรค์ เป็นแนวทางในการออกแบบ ประกอบกับผู้ศึกษา ทำการศึกษาค้นคว้าลักษณะของลายไทยพื้นฐาน รูปแบบ และลวดลายต่าง ๆ (กิตติพงษ์ ต่อสวย, ม.ป.ป.; ศิลปะทรรศน์, 2553; เศรษฐมนตร์ กาญจนกุล, 2535) และคัดเลือกลายไทยที่มีโครงสร้างลายไทยสอดคล้องกับการสร้างผลงานตามวัตถุประสงค์ โดยเริ่มต้นจากนำลายพุ่มมาเป็นต้นแบบในการ ออกแบบ ในกระบวนการออกแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือระบายสีโดยใช้ ลายไทยเพื่อผ่อนคลาย แนวคิดศิลปะเพื่อการบำบัดและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจ

2. แนวคิดแมนดาลา

ศิลปะได้ถูกนำมาช่วยในการบำบัดและเยียวยาทางด้านจิตใจ (Art Therapy) (ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา, 2550) รวมไปถึงการสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สมาธิ และร่างกาย กันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ผสมผสานศิลปะที่ไม่มีกรอบตายตัวอย่าง แมนดาลา (Mandala) (Sarawud Palapan, 2019: ออนไลน์) เข้าไปในลวดลายด้วย ซึ่งแนวคิด แมนดาลา มาจากภาษาฮินดีโบราณ มีหมายความว่าวงกลม ซึ่งวงกลมเป็นสัญลักษณ์ของทุกสิ่งใน ชีวิตที่เชื่อมโยงถึงกัน สัมพันธ์กันและไม่สิ้นสุด วงกลมจึงกลายเป็นลักษณะเด่นของแมนดาลา ผู้ศึกษา ได้ใช้หลักการของแมนดาลา คือการจัดวางรูปทรงให้มีความสมดุล โดยเริ่มต้นจากจุดศูนย์กลาง จากนั้นขยายรูปทรงออกจากจุดศูนย์กลางอย่างเท่า ๆ กันในทุกด้าน จนสุดท้ายก่อตัวเป็นวงกลม

จากแนวคิดการออกแบบลายไทยยุคมิลเลนเนียลส์ ของคุณกชวิช บุรณภิญโญ และการใช้ ศิลปะบำบัดตามแนวคิดของแมนดาลา ผู้ศึกษาจึงประสานแนวคิดทั้งสองในการออกแบบเพื่อช่วย ส่งเสริมศิลปะบำบัด ศิลปะเพื่อการผ่อนคลาย และทำให้ลายไทยได้นำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ หลากหลายและหลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งนี้การนำปลาและใบไม้ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตมาเป็นองค์ประกอบหลัก ของลวดลาย ช่วยเสริมความมีชีวิตชีวาให้กับลายไทย และเข้าถึงคนทุกรุ่นทุวัยได้มากขึ้น โดยใช้ ลวดลายของปลาเป็นหลักในการออกแบบ เพื่อแสดงถึงความมีชีวิตชีวา ความสดใส และพลวัต ใน ส่วนของลวดลายใบไม้แสดงถึงความสงบ ความสมดุล และความสมบูรณ์

รูปแบบวิธีการศึกษา

การศึกษาโครงการการศึกษาความรู้เฉพาะเรื่อง เรื่องการออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานเพื่อส่งเสริมศิลปะไทยผ่านหนังสือระบายสี แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 การออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานและสร้างหนังสือระบายสี และ ตอนที่ 2 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้หนังสือภาพลายไทย

ตอนที่ 1 การออกแบบหนังสือภาพลายไทย

กระบวนการก่อนออกแบบ

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร งานวิจัย และฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ตเพื่อรวบรวมข้อมูลในการออกแบบลายไทยประยุกต์ และนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบ
2. ผู้ศึกษาคัดเลือกลายไทยที่มีเอกลักษณ์ และวิเคราะห์แนวคิดในการออกแบบ
3. ผู้ศึกษาออกแบบลวดลายหลักและลวดลายรอง

กระบวนการออกแบบ

4. ผู้ศึกษานำลายไทยที่คัดเลือกมาประยุกต์โดยใช้ลวดลายหลักและลวดลายรองในการดำเนินการ โดยออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
5. ผู้ศึกษานำผลงานที่ออกแบบเสร็จให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้คำแนะนำ
6. ผู้ศึกษาปรับแก้และจัดทำเป็นหนังสือระบายสี

การนำผลงานไปเผยแพร่

7. ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม
8. ผู้ศึกษารวบรวมผลงานและจัดทำเป็นเล่มเพื่อเผยแพร่ใน Amazon.com

ตอนที่ 2 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้หนังสือภาพลายไทย

การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้หนังสือภาพลายไทย โดยผู้ศึกษาออกแบบแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้หนังสือภาพลายไทย โดยศึกษาเครื่องมือการประเมินความพึงพอใจ และออกแบบข้อคำถาม และนำแบบสอบถามดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง และอาจารย์ที่ปรึกษา ประเมินและปรับปรุงก่อนนำมาใช้จริง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานหนังสือภาพลายไทย ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ และช่วงอายุ
2. ความพึงพอใจที่ใช้งานหนังสือภาพลายไทย 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้งานสมุดภาพระบายสี 2) เกิดความผ่อนคลายจากการระบายสี 3) เกิดสมาธิและจดจ่อระหว่างการระบายสี 4) เกิดให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ 5) การประยุกต์ใช้รูปปลา และใบไม้ทำให้ลายไทยมีความน่าสนใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทำหนังสือ Lai Thai recreated และนำลงจำหน่ายในช่องทางต่าง ๆ เช่น Amazon.com Facebook Instagram เป็นต้น จากนั้นสอบถามความพึงพอใจการใช้งานหนังสือภาพถ่ายไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการจับสลากสุ่มเลือกห้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นตัวแทน จำนวน 1 ห้อง 36 คน โดยขอความอนุเคราะห์อาจารย์ประจำชั้น และนักเรียนในการทดลองใช้งานและตอบแบบประเมินทั้งห้องหลังจากการใช้งานหนังสือภาพถ่ายไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาความพึงพอใจผู้ใช้งานหนังสือภาพถ่ายไทย โดยวิเคราะห์

- ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลพื้นฐาน ความพึงพอใจในการใช้งานหนังสือภาพถ่ายไทยประยุกต์
- การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจในการใช้งานหนังสือภาพถ่ายไทย

ผลการศึกษา

จากการศึกษา ผู้ศึกษาสรุปผลการศึกษาจำแนกเป็น 2 ตอน 1) ผลการออกแบบหนังสือภาพถ่ายไทย และ 2) ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้งานหนังสือภาพถ่ายไทย

ตอนที่ 1 การออกแบบหนังสือภาพถ่ายไทย

การออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานเพื่อส่งเสริมศิลปะไทยผ่านหนังสือระบายสี ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้า และศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง และได้ออกแบบจนได้ผลงาน เป็นหนังสือระบายสี Lai Thai recreated โดยจัดทำเป็นรูปเล่มจำนวน 75 หน้า มีลวดลายทั้งหมด 36 ลวดลาย โดยประกอบด้วย ลายประจำยามประยุกต์ 17 รูป ลายประจำยามประยุกต์ผสมแมนดาลา 13 รูป ลายกนกประยุกต์ 4 รูป ลายพุ่มประยุกต์ 1 รูป และแมนดาลา 1 รูป ผลการออกแบบและตัวอย่างผลงานมีดังนี้

(1) ลายพุ่มประยุกต์

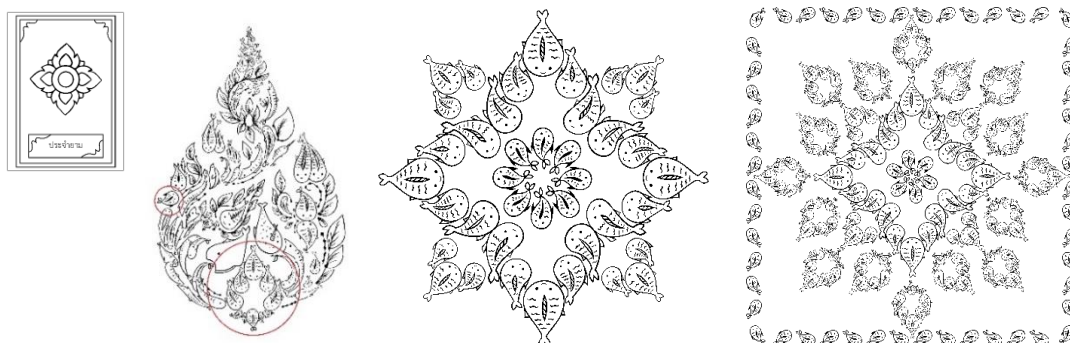
การออกแบบลายพุ่มประยุกต์ ผู้ศึกษาจะใช้โครงสร้างลายพุ่มเป็นแบบ แล้วนำลวดลายปลาที่เป็นลายหลัก และลวดลายใบไม้ที่เป็นลายรองผสมผสานเข้าไปให้สอดคล้องกับลายต้นแบบ โดยคำนึงถึงรูปทรงของลายพุ่ม ทำให้เมื่อมองใกล้ ๆ ก็เห็นความสดใสของตัวปลา แต่เมื่อมองไกล ๆ ยังสามารถเห็นความสวยงามของลายพุ่ม

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการออกแบบลายฟุ่มข้าวบิณฑ์ประยุกต์
ที่มา (สองภาพแรก) : <https://pin.it/n8p41Pe>

(2) ลายประจายามประยุกต์

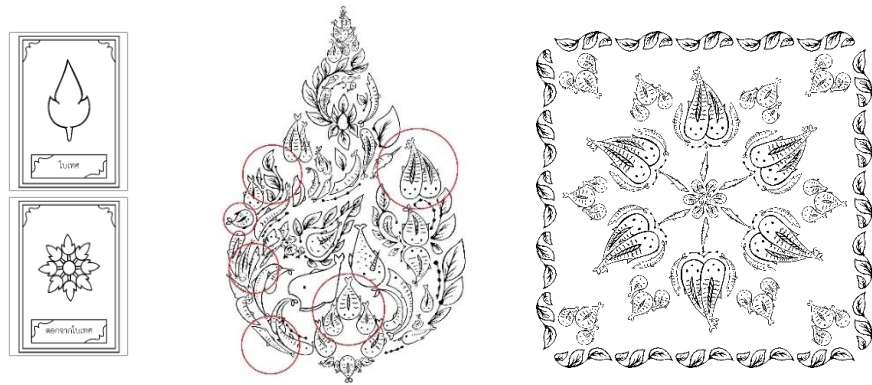
การออกแบบเริ่มต้นจากการเลือกลายประจายามาเป็นต้นแบบในการออกแบบ วิเคราะห์รูปแบบของลาย และทดลองนำชิ้นส่วนลายหลักหรือลายฟุ่มมาประกอบลงตามลายเส้นจนได้ลายประจายามประยุกต์ แล้วจึงนำลายรองมาผสมผสานให้สอดคล้องกับลายหลัก แล้วพัฒนาเป็นลายที่สมบูรณ์

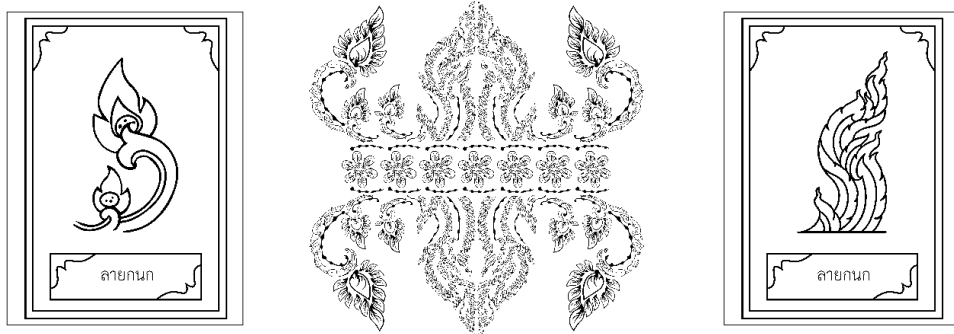
ภาพที่ 2 ขั้นตอนการออกแบบลายประจายามประยุกต์

(3) ลายดอกจากใบเทศ

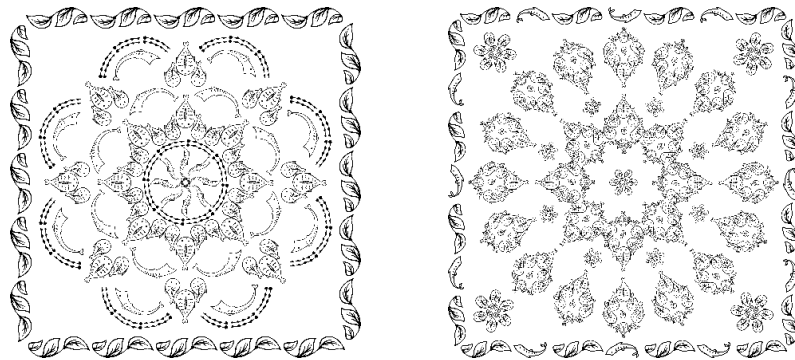
ผู้ออกแบบได้นำส่วนต่าง ๆ ของลายหลักมาประกอบจนกลายเป็นใบเทศประยุกต์ จากนั้นนำใบเทศประยุกต์มาจัดเรียงเป็นรูปดอกไม้ กลายเป็นดอกจากใบเทศ เพิ่มเติมลวดลายจากชิ้นส่วนอื่น ๆ ของลายหลัก กลายเป็นลวดลายที่ใหญ่และมีรายละเอียดมากขึ้น

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการออกแบบลายดอกจากใบเทศประยุกต์

ภาพที่ 4 การออกแบบลายประยุกต์จากลายกนก

ภาพที่ 5 การออกแบบลายที่มีการแทรกแมนดาลา

ตอนที่ 2 ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้งานหนังสือภาพลายไทย

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้งานหนังสือภาพลายไทย (n=36)

ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	19	52.78
เพศหญิง	17	47.22
อายุ		
4-12 ปี	24	66.67
13-18 ปี	12	33.33

จากตารางที่ 1 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้งานหนังสือภาพลายไทย พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 52.78 และเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 47.22 โดยมีอายุ 4 - 12 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และอายุ 13 - 18 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้งานหนังสือภาพลายไทย (n=36)

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. ความพึงพอใจในการใช้งานสมุดภาพระบายสี	33 (91.67)	3 (8.33)	-	-	4.92
2. เกิดความผ่อนคลายจากการระบายสี	28 (66.67)	8 (33.33)	-	-	4.67
3. เกิดสมาธิและจดจ่อระหว่างการระบายสี	33 (91.67)	3 (8.33)	-	-	4.92
4. ก่อให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	30 (83.33)	6 (16.67)	-	-	4.83
5. การประยุกต์ใช้รูปปลา และใบไม้ทำให้ลายไทยมีความน่าสนใจ	36 (100)	-	-	-	5.00

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้งานหนังสือภาพลายไทย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 36 คน ที่ทดลองการใช้งานหนังสือภาพลายไทย มีความพึงพอใจมากที่สุด ทุกประเด็นที่สำรวจ ในการประยุกต์ใช้รูปปลา และใบไม้ทำให้ลายไทยมีความน่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100 ความพึงพอใจในการใช้งานหนังสือภาพลายไทยระบายสี และเกิดสมาธิและจดจ่อระหว่างการระบายสี ค่าเฉลี่ย 4.92 คิดเป็นร้อยละ 91.67 ก่อให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ย 4.83 ร้อยละ 83.33 และเกิดความผ่อนคลายจากการระบายสี ค่าเฉลี่ย 4.67 ร้อยละ 66.67

สะท้อนความคิด

ผลการศึกษารายการออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานเพื่อส่งเสริมศิลปะไทยผ่านหนังสือระบายสี สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษา

ได้เรียนรู้ลายไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทยไม่ว่าจะเป็นในด้านประวัติ ประเภท และอื่น ๆ เพื่อนำไปประยุกต์เกิดเป็นลวดลายใหม่ นอกจากนี้ได้เรียนรู้และพัฒนาการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบ รวมกระบวนการจัดทำหนังสือไปจนถึงการตีพิมพ์และจำหน่าย

ปัญหาหรืออุปสรรค

1. ข้อควรระวังในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากการออกแบบและมีการต่อยอดในทางพาณิชย์
2. เนื่องจากขนาดของไฟล์หนังสือได้ใช้ขนาดเฉพาะของเว็บไซต์ Amazon.com จึงยากต่อการผลิตหนังสือผ่านสำนักพิมพ์อื่นที่ไม่ใช่ Amazon.com จากการไม่สามารถหาขนาดกระดาษดังกล่าวได้ ส่งผลให้ความสามารถในการกระจายสินค้าน้อยลง
3. เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา ในการประเมินความพึงพอใจเก็บข้อมูลเพียง 1 กลุ่ม

แนวทางการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค

1. การออกแบบผลงานด้านศิลปะ หรือประยุกต์ศิลป์ ต้องคำนึงถึงเรื่องลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในส่วนต้นแบบ และผลงานหลังการออกแบบ
2. หากต้องการกระจายผลงานในรูปแบบอื่น ควรออกแบบให้มีความยืดหยุ่นในการใช้กระดาษ
3. ในการสำรวจความพึงพอใจควรสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่กว่าและและมีความหลากหลายเพื่อให้ได้มุมมองสะท้อนโครงการที่มากกว่า

ข้อเสนอแนะ

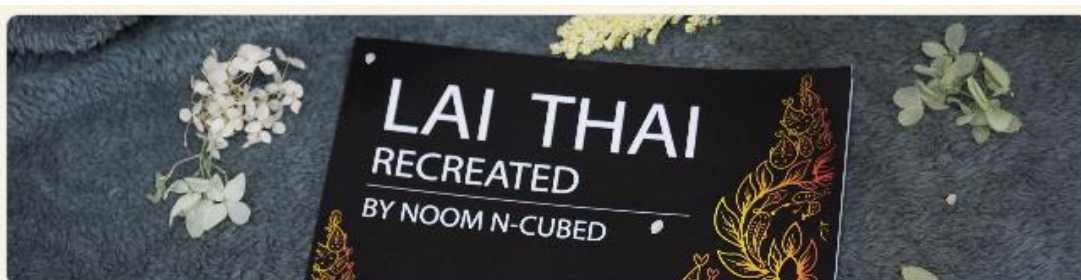
1. ในศึกษาในอนาคต ควรมีการศึกษาในประเด็นการใช้งานในกลุ่มที่ความหลากหลาย และมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้นเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหนังสือภาพลายไทย
2. การศึกษาความตระหนักถึงวัฒนธรรมและความประทับใจในศิลปะไทยจากการใช้หนังสือภาพลายไทย
3. ลวดลายประยุกต์สามารถนำไปพัฒนาเพื่อต่อยอดเป็นหนังสือเล่มอื่น ๆ ได้
4. สามารถนำลวดลายประยุกต์ดังกล่าวมาประยุกต์ในผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น กระเป๋า ผ้าพันคอ ถูผ้า เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ ต่อสวย. (ม.ป.ป). **เส้นสายลวดลาย ชุด ลายไทยวิจิตร**. ปทุมธานี: สกายบุ๊ก.
- บุญญานันท์ กาญจนกิจ. 2562. **ทำ-ลาย(ไทย): ลายไทยยุคมิลเลนเนียลส์ที่พิสูจน์ว่าลายไทยก็สนุกได้**. (Online). <https://adaymagazine.com/timeline-thai-kotchbu/>, 11 มีนาคม 2562.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. 2565. **ที่ทัศน์วัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. 2550. **ศิลปะบำบัด ศาสตร์และศิลป์แห่งการบำบัด**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ลายไทย. 2562. **ศิลปะลายเส้น, งานศิลปะ, ศิลปะไทย**. <https://pin.it/n8p41Pe>, 15 มีนาคม 2562.
- ศิลปะทรรศน์. 2553. **การเขียนลายไทยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.
- เศรษฐมนันตร์ กาญจนากุล. 2535. **เส้นสายลายไทย**. กรุงเทพฯ: เฉลิมชัยการพิมพ์.
- Sarawud Palapan. 2019. **ทำความเข้าใจกับ Mandala (แมนดาลา) ศิลปะแห่งความสมดุลของจักรวาล!**. (Online). (<https://makamstories.com/ทำความเข้าใจกับ-mandala-แมนดาล/>, 10 พฤศจิกายน 2562.

ภาคผนวก

แบบสอบถามความพึงพอใจ

ความพึงพอใจต่อการใช้ผลงานออกแบบลายไทยประยุกต์

โครงการการศึกษาความรอบรู้เฉพาะเรื่อง เรื่อง

การออกแบบลายไทยประยุกต์ในเชิงผสมผสานเพื่อส่งเสริมศิลปะบำบัดผ่านหนังสือระบายสี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 1) เพื่อสืบสานลายไทย ซึ่งเป็นศิลปะประจำชาติไทย
- 2) เพื่อช่วยให้เด็กและวัยรุ่นสนใจและเข้าถึงลายไทยได้มากขึ้น

ขอความร่วมมือผู้ทดลองการใช้ผลงานลายไทยเพื่อนันทนาการ ในการประเมินข้อมูล ผู้ศึกษาใช้ข้อมูลในการประเมินผลในภาพรวม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคล

เพศ

- หญิง
- ชาย
- Other: _____

ช่วงอายุ

- 4-12 ปี
- 13-19 ปี
- 20-39 ปี
- 40-59 ปี
- 60 ปีขึ้นไป

ความพึงพอใจในการใช้งานลายไทย ประยุกต์เพื่อนันทนาการ *

	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ความพึงพอใจในการระบายสี	☐	☐	☐	☐	☐
2. เกิดความผ่อนคลายจากการระบายสี	☐	☐	☐	☐	☐
3. เกิดสมาธิและจดจ่อระหว่างการระบายสี	☐	☐	☐	☐	☐
4. ก่อให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	☐	☐	☐	☐	☐
5. การประยุกต์ใช้รูปปลา และใบไม้ทำให้ลายไทยมีความน่าสนใจ	☐	☐	☐	☐	☐